

VOORWOORD

De geschiedenis van de partituur die u nu in handen heeft, begint ruim vijf jaar geleden. Toen gaf het bestuur van de parochie Binnenstad 's-Hertogenbosch Andries Govaart en Maurice Pirenne de opdracht om het ordinarium te hertalen en te verklanken. Enkele jaren later, tijdens een gesprek met Andries Govaart en Maurice Pirenne, wordt het idee geboren om deze compositie onder de titel 'Bouwstenen voor Liturgische Vieringen' te laten uitgeven door het Centrum voor de Kerkzang, omdat dat elders niet kon.

Oprichtgever, tekstschrijver en componist waren het er unaniem over eens, dat het bij deze opdracht niet alleen zou moeten gaan om de klassieke ordinariumgezangen, maar ook om acclamaties, een openingsvers, een inleiding op de lezingen et cetera. Kortom, in dit nieuwe stuk moest het gaan om de diverse momenten die een viering voortstuwen. 'Bouwstenen', niet alleen voor avondmaal of eucharistie, maar ook voor andere liturgische vormen en vieringen.

In de woorden van Andries Govaart:

"In iedere viering vindt een ontwikkeling plaats, het een komt uit het ander voort, het ene onderdeel leidt naar het andere toe. Als het goed is, zit er een bepaald ritme in de liturgie, is er een stroom, heeft de viering een spanningsboog. Dat is wat anders dan dat een thema steeds weer in dezelfde of met andere woorden terugkomt. De vaste gezangen zijn geen tussendoortjes, geen aanleidingen voor componisten om prachtige composities te maken die op zichzelf blijven staan; het zijn liturgische momenten in het geheel van de viering waarin de verschillende delen en deelnemers elkaar afwisselen; het zijn gezangen die rituelen begeleiden, die liturgisch functioneel zijn en die het gehele volk Gods helpen de Levende te ontmoeten.

Want dat is de functie van deze meestal korte gezangen: op een dialogische wijze, soms als acclamatie, soms als begeleiding van de handelingen, brengen zij de liturgie verder, vormen zij geledingen in de dienst. Deze bouwstenen zijn vaak begeleidingszangen bij rituele momenten in de viering. Het Lam Gods bijvoorbeeld is de begeleidingszang bij het breken van het brood. Het alleluja vers voor en de acclamatie na het evangelie vormen begin en slot van het ritueel van de lezing van het evangelie.

Ter voorbereiding heb ik gezocht naar de liturgische functionaliteit van de diverse onderdelen, naar de geschiedenis van de vaste gezangen en naar de bijbelse wortels.

Ik wilde een taal vinden die meerduidig was en paradoxaal, zodat - om het met een woord van Willem Barnard te zeggen - het raadsel God mysterie kan worden.

Bij de teksten zijn ook enkele schriftverwijzingen opgenomen. Wie leeft met de Schrift zal meer allusies, verwijzingen en parafrases opmerken. Omdat vrijwel de hele klassieke liturgie schriftcitaat is, heb ook ik mij niet te ver van de Schrift willen verwijderen."

Maurice Pirenne zegt over zijn compositie:

"De muziek die ik bedacht voor de veelzeggende teksten van Andries Govaart is verscheiden naar toontaal, bezetting en moeilijkheidsgraad. De tekst is uiteraard basis van de muziek en wel in dubbel opzicht. Allereerst zijn de melodieën geënt op de declamatie van de woorden en zinnen. Vervolgens heeft de sfeer van de tekst in de muziek weerklank gevonden. Voor een goede uitvoering is het zich bewust zijn van beide onmisbaar.

Het aandeel van de gemeente is hier en daar niet eenvoudig. Maar als ze bereid is tot inoefenen zal het op den duur wellicht meevallen. Overigens zingt de cantorij met haar mee. Ook in de Lofzang is het de bedoeling dat enige koorleden 'Wij houden U hoog' met de gemeente meezingen.

Het is niet nodig dat alle onderdelen in één dienst worden gezongen. Men neme wat past en wat men aankan."

Tijdens een studiedag van het Centrum voor de Kerkzang, de eerste zaterdag van oktober 2004, hebben de toen aanwezigen kennis kunnen maken met enkele delen van 'Bouwstenen voor Liturgische Vieringen'. Andries Govaart en Maurice Pirenne waren daarbij aanwezig, de een om zijn teksten toe te lichten, de ander om de muziek met de aanwezigen in te studeren.

Het resultaat van de inspanningen van velen ligt nu voor u om tot klinken gebracht te worden.

Het Centrum voor de Kerkzang hoopt dat 'Bouwstenen voor Liturgische Vieringen' in protestantse en rooms-katholieke vieringen de klassieke vaste gezangen nieuw zal doen horen.

Wim Krist
bestuurslid Stichting Centrum voor de Kerkzang